

Krótki słownik hip-hopu

BEAT / podkład

Szerokie muzyczne pojęcie, które znawca jazzu Roman Waschko definiował jako „uderzenie, rytmiczny punkt ciężkości”; w hip-hopie warstwa utworu tworzona przez samplowanie innych nagrań muzyków, także z maszyn perkusyjnych, syntezatorów.

BEATBOX / human beatbox

Forma rytmicznego tworzenia dźwięków (linii basowej, perkusji, nawet głosów zwierząt) za pomocą aparatu mowy, wprowadzona do hip-hopu w początkach lat 80. na fali odejścia od maszyn muzycznych. Za jednego z prekursorów uważa się jazzmana Louisa Armstronga. Czołówka polskich beatbokserów to m.in.: TikTak, RDW, Błady Kris i kolektyw Al-Fatnujah.

BEEF

Artystyczny konflikt między raperami sprowadzony do wymiany wymierzonych w siebie utworów, dissów. Od początku wpisany w kulturę hiphopową, także jeden z elementów pojedynków freestyle'owych. Może mieć charakter konfliktu płci, stylistyk, dzielnic, regionów. Najczęściej powstaje z pobudek osobistych, używany do podsycania entuzjazmu zgromadzonej publiczności. Najślynniejsze polskie beefy: starcie Nagłego Ataku Spawacza z Liroyem, Tymona ze Wzgórzem Yapa 3. Za „wojowniczego” wśród raperów uchodzi Tede, który ma na pieńku z Eldo, Płomieniem 81 i Peją

BLOCK PARTY

Rodzaj ulicznych imprez (ale dziejących się też w parkach czy na skwerach), które w latach 70. przyczyniły się do popularyzacji hip-hopu. Rozstawiano podczas nich sprzęt didżeja, podłączony do słupa energetycznego, i zachęcano do zabawy przechodniów. Często miały one taki rozmiar, że zamykano całe ulice.

BRAGGA / BRAGGADOCIO

Wychwalanie w tekście własnych umiejętności (tzw. skilli), przechwalanie się nimi – niekoniecznie zgodnie z rzeczywistością. Konwencja od początku wpisana w rap – uważa się, że od nagrania Sugarhill Gang z 1979 r., zakorzeniona u Afroamerykanów, także za sprawą subkultury Zoot Suits czy popisów boksera Muhammada Alego. Określenie pochodzi od angielskiego „brag” (chełpić się), a włoskie brzmienie zaczerpnięto z XVI-wiecznego dzieła Edmunda Spensera „The Faerie Queene”, w którym bohater-samochwała nosił imię Braggadocchio.

CUT

Fragment wokalny z cudzego lub własnego nagrania wskrezwany przez didżeja do utworu jako uzupełnienie zwrotki, refren lub osobna partia.

DISS / dis

Skrót od słowa „disrespect”, czyli brak szacunku. Konwencja zakładająca użycie zniewagi, atak wpisany w tekst, mogący obejmować od wersu do całego utworu. Wymierzona w osobę bądź grupę, zjawisko czy tendencję, w ich cechy uważane przez disującego za negatywne; nie zawsze zakłada wskazanie adresata po imieniu. Może mieć formę prześmiewczego naśladowania stylu atakowanego artysty, przekształcenia jego twórczości.

FLOW

Sposób, w jaki raper artykułuje wersy w utworze, by połączyć je w zgodną całość i uczynić z wokalu

nie tylko nośnik treści, lecz też świetnie wpasowany w podkład instrument. Bawiąc się akcentem, modulacją, tempem, trzymając się swojego, nie zawsze identycznego z beatem rytmu, zapewnia słowom melodię i płynność.

FREESTYLE / styl wolny

Rapowa improwizacja, tworzenie i artykułowanie wersów i rymów w czasie rzeczywistym. Może służyć ulicznym popisom, rywalizacji (często organizowanej w klubie w formie sędziowanej przez jury lub publiczność bitwy), jak też urozmaiceniu koncertu. Bywa pomocna dla rapera, gdy zapomni lub pomyli tekst. To także jego pierwsza wizytówka, często przyczynek jego kariery, także naturalna forma rozstrzygania konfliktów. Swoje improwizacje rejestrowali w formie dostępnych nagrań m.in. Wujek Samo Zło i O.S.T.R.

GRAFFITI / JAM

Szeroki termin, obejmujący elementy wizualne, np. obrazy, wlepki, wklejki, podpisy lub rysunki, które są umieszczane w przestrzeni publicznej, miejskiej. Zazwyczaj tworzone są anonimowo i bez zezwoleń. Jeden z elementów kultury hip-hopowej rozpięty między formą sztuki a miejskim wandalizmem. W hip-hop wpasowało się ono m.in. za sprawą okazjonalnych jamów, czyli spotkań grafficiarzy, którzy dostali do zagospodarowania jakiś teren i malowali „na legalu” w rytm utworów puszcanych przez didżeja.

INSTRUMENTAL

Określenie zamiennie używane z terminami beat, produkcja, podkład czy kompozycja. Nagranie, które raper wykorzystuje jako podstawę muzyczną.

LOOP

Od angielskiego słowa „loop” (pętla). Elektroniczny sampel, który odtwarzany jest bez przerwy w utworze, zwykle zawiera zapis dłuższego fragmentu oryginalnego utworu. W hip-hopie (ale też w gatunkach breakbeat i drum and bass) najczęściej są to zapisy partii solowych granych oryginalnie na perkusji, tzw. pętle perkusyjne (ang. breaks, drum loops). Także określenie ścieżki dźwiękowej przygotowanej wcześniej, którą muzycy grają na żywo, zawierającej dźwięki trudne lub niemożliwe do uzyskania na żywo.

MIXTAPE

Wydawnictwo przygotowane przez didżeja, najczęściej publikowane w nieoficjalnym obiegu. Dobra okazja, by poznać nowe utwory czy ich remiksy, które nie znalazły się na regularnych wydawnictwach. Dla didżeja szansa na pokazanie swoich umiejętności i wyobraźni. W amerykańskim hip-hopie określenie używane również na płyty z w pełni autorskimi, premierowymi nagraniami, które trafiły do internetu, a nie do regularnej sprzedaży.

NIELEGAL

Płyta wydana w niezależnym obiegu, bez wsparcia wytwórni płytowej. Wypuszczona bezpłatnie do internetu, jak i sprzedawana przez artystę za pomocą jego strony i na koncertach. Za najsłynniejszy polski nielegal uchodzi „WuWuA” Trzyha, a za pierwszy, który sprzedał się w liczbie pozwalającej ubiegać się o status złotej płyty „Kilka numerów o czymś” Małpy (2009).

PUNCHLINE

Wyjątkowo celny wers, zawierający błyskotliwe skojarzenie bądź metaforę. W hip-hopie umiejętność posługiwania się punchline'ami to jedna z najważniejszych zalet rapera.

RAP (jako muzyka)

Element kultury hip-hopowej. Narodził się w latach 70. XX wieku w USA, początkowo tworzony tylko

przez czarnoskórych artystów. Na utwory rapowe składają się podkłady muzyczne, teksty wykonywane przez MC (rapera, mistrza ceremonii), beatbox, skrecze oraz cuty, za które odpowiada didżej. W rapie ulicznym dominuje szczerzy przekaz, będący swoistą relacją z wydarzeń dziejących się w biednych, pogrążonych w przemoc i braku perspektyw osiedlach. Ich muzyczną ilustracją są najczęściej mroczne podkłady, wykorzystujące sample z muzyki klasycznej.

TRAP

Jeden z nowszych podgatunków hip-hopu, zrodzony na początku pierwszej dekady XXI w. na południu USA. Łączy elementy imprezowego hip-hopu i brzmień klubowych.

ZŁOTA ERA / golden era

Umowny termin na pierwszą połowę lat 90. w amerykańskim hip-hopie i odnoszący się do płyt artystów ze Wschodniego Wybrzeża (twórcy z Kalifornii wydali wówczas mniej klasycznych albumów, do dziś kojarzonych przez masowego odbiorcę).

Oprac. ŁK

Korzystałem m.in. z e-booka „Antologii polskiego rapu. Słownik” (D. Więclawek, M. Flint, T. Kleyff, A. Cała, K. Jarczyński, Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2014), oraz ze źródeł z wolnego dostępu.